НАБИС ФОНДАЦИЯ НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА

Клик към знанието

Център за образование и култура „Илиев”, ул. „Университетски парк” 1, Студентски град, 1700 София, България

office@nalis.bg; www.nalis.bg

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА

ФОНДАЦИЯ „НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЧНА БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА“

ЗА 2025 г.

Център за образование и култура „Илиев”, ул. „Университетски парк” 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

Съдържание:

Уводна част 2
Основни дейности 2
1. Своден каталог НАБИС 2
2. НАБИС репозиториум 3
3. Софтуерна поддръжка на ФНАБИС: 4
3.1 На интегрирана библиотечно-информационна система 4
3.2 На система за управление на дигитални колекции 5
4. Европейски проекти 6
5. Популяризиране 6
6. Административна работа 8

Център за образование и култура „Илиев”, ул. „Университетски парк” 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

Уводна част

Вече повече от 17 години ФНАБИС активно работи за преодоляване на основните проблеми на информационната среда в България и предлага решения за:

1. технологично усъвършенстване на българските библиотеки чрез използването на платформи с отворен код (Koha и DSpace);
2. поддържане и разширяване с информация от асоциираните членове на:
   - национален своден каталог, който гарантира достъп (от един портал) до ресурсите на академичните, регионалните библиотеки и други институции (галерии, библиотеки, архиви, музеи);
   - национална дигитална платформа, която съхранява българското културно наследство и последните достижения на българските учени.

Тези решения са резултат от задълбочено проучване на световния опит (теория и практика) и са адаптирани от водещи професионалисти с повече от 20 годишен опит.

Основни дейности

Фондация НАБИС продължава да популяризира добрите практики в библиотечната работа, тяхното ефективно адаптиране и прилагане, като използва натрупания през годините умения и опит. Активно работи за привличане на нови членове към НАБИС общността.

През 2025г. бяха направени първите успешни крачки към разширяване дейността в посока дигитализиране на културно-историческото наследство в **музеите,** съвместно с Дирекция на музеите в Копривщица (ДМК). В рамките на проект „Копривщенският микросвят в българската и световна история и култура“, финансиран от Фонд „Култура“ на Министерство на културата, бе създаден дигитален репозиториум на ДМК на базата на софтуер с отворен код DSpace.

1. Своден каталог НАБИС

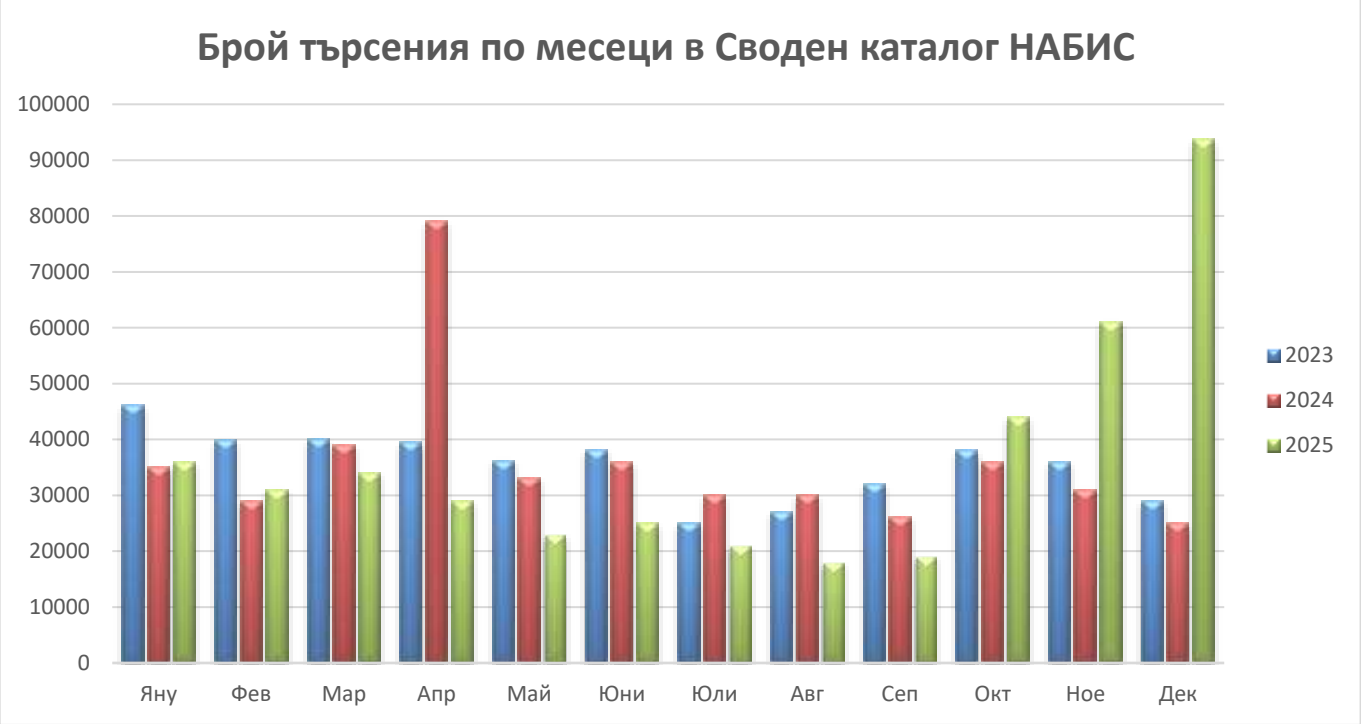
Уникален за България, каталогът продължава да дава възможност чрез единна платформа и едно търсене да се намират заглавия сред близо 3,6 милиона библиографски записа от електронните каталози на над 50 български библиотеки, с достъп до пълнотекстови и други дигитализирани библиотечни документи, интегрирани в него чрез НАБИС репозиториума или други платформи. Всичко това го превръща в **Националния каталог на България**.

През изтеклата година каталогът продължи да се актуализира редовно. Правят се усилия за включване на данни от онлайн каталозите на нови библиотеки. Договорът за предоставяне на библиографски данни за Своден каталог НАБИС беше:

- подновен и стана безсрочен с Югозападния университет „Неофит Рилски“ (03.06.2025г.)
- сключен нов с Градска библиотека „Пеньо Пенев“ (19.11.2025г.)

СК НАБИС се радва на завидна популярност (с 3676 търсения повече от 2024г.):

Център за образование и култура „Илиев”, ул. „Университетски парк” 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

Графиката показва броя на търсенията в СК НАБИС по месеци за 2023, 2024 и за 2025 години.

2. НАБИС репозиториум

Той включва разнообразни и богати дигитални колекции (средновековни ръкописи, възрожденски книги, стари фотографии, пълнотекстови документи, аудио и видео материали), създадени от водещи академични институции и съхранявани на:

1. сървърите на ФНАБИС:

Център за образование и култура „Илиев", ул. „Университетски парк" 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

Графиката показва количественото участие в НАБИС репозиториума на всеки от участниците, ползващи сървърите на ФНАБИС, според броя на файловете.

2. на сървър на:
Медицински университет – Варна, поддържана от ФНАБИС, функционира и се разраства успешно.

3. Софтуерна поддръжка на ФНАБИС:

3.1 На интегрирана библиотечно-информационна система (на базата на ИБИС **Коха**)

3.1.1. **Абонаментна поддръжка** ползват:
- Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика" на Софийски университет „Св. Климент Охридски"
- Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" - Варна
- Рилската света обител
- Софийска духовна семинария „Св. Иван Рилски"
- Съюз на архитектите в България

3.1.2. Работа по **проекти**:

„Сбирката от славянски кирилски печатни книги в Библиотеката на Рилския манастир (изследване и научен опис в е-среда)":

Център за образование и култура „Илиев", ул. „Университетски парк" 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

Фондация НАБИС активно съдейства в работата на екипа по втория етап от проекта „Сбирката от славянски кирилски печатни книги в Библиотеката на Рилския манастир (изследване и научен опис в е-среда)", финансиран от Фонд „Научни изследвания" на Министерство на образованието и науката, с ръководител доц. д-р Елена Савова. Бяха проведени поредица от обучения (март, октомври 2025г.), практически занятия, консултации и беседи (текущо), свързани с работата с Коха и въвеждането на библиографски данни в нея. Проектът продължава и следващата 2026г.

3.1.3. **Нови версии** на Коха

В началото на 2025г. беше инсталиран и конфигуриран тестов сървър на 22.11.22.000 Rosalie версия на Коха. Той ще е в основата на бъдещата актуализация на библиотечния софтуер Коха. Беше обновен превода на интерфейса, Ръководствата за работа и започна тестване на функционалностите.

3.2 На система за управление на дигитални колекции (на базата на **ДиСпейс**).

3.2.1. **Абонаментна поддръжка** ползват:

- Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика" на Софийски университет „Св. Климент Охридски"
- Народна библиотека „Иван Вазов" – гр. Пловдив
- Нов български университет
- Технически университет – гр. София
- Тракийски университет – гр. Стара Загора
- Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" – гр. Варна
- Съюз на архитектите в България

3.2.2. **Нови партньорства**:

През 2025г. бяха направени първите успешни крачки към разширяване дейността ни в посока дигитализиране на културно-историческото наследство в **музеите,** съвместно с Дирекция на музеите в Копривщица (ДМК). В рамките на проект „Копривщенският микросвят в българската и световна история и култура", финансиран от Фонд „Култура" на Министерство на културата, бе създаден дигитален репозиториум на ДМК на базата на софтуер с отворен код DSpace. На 6 февруари 2025г. бе **сключен договор** с **Дирекция на музеите – гр. Копривщица** (ДМК). Беше конфигурирана и адаптирана системата на базата на ДиСпейс и персоналът на музея беше обучен да работи с нея. На 6 октомври 2025г. бе подписан Приемателно-предавателен протокол за извършена работа и преминаване към абонаментен период. В края на годината проектът беше успешно отчетен пред Министерство на културата, като в НАБИС репозиториум бяха въведени 709 файла с ценна информация от фондовете на ДМК.

3.2.3. **Техническа документация**

В НАБИС репозиториум е публикувана богата техническа документация , която е достъпна от IP пространството на абонатите, които ползват поддържаните от фондацията софтуери. Тя подпомага работата с библиотечната система Коха, системата за управление на

дигитални колекции ДиСпейс и формат MARC21. Информацията се обновява и подобрява в зависимост от добрите практики на библиотеките.

4. Европейски проекти

Продължава активно да се работи за издигане **нивото на информационно обслужване**, което да отговаря на световните стандарти и да осигурява международно сътрудничество в областта на библиотечните системи за информация и комуникация:

4.1. **Photoconsortium**

ФНАБИС като активен член на Photoconsortium:

- плаща редовно членския си внос
- участва в Общото събрание (28 май 2025г.).
- подписа писмо за желание за участие в европейски проект Creative Europe (18 март 2025г.
- проф. д-р Елисавета Мусакова – член на Съвета на настоятелите на ФНАБИС, редактира статията за блога на Europeana под заглавие "The History of the Cyrillic Alphabet. How Letters Have Become an Integral Part of Slavic History", публикувана на 24 май 2025г.
- подготовка на документи за участие в ECHOES Cascading Grants Programme за 2026г.

4.2. **Transform4Europe**

ФНАБИС беше активен участник в качеството си на заинтересована страна в кръгла маса, работна среща и предизвикателство на тема културно наследство и идентичност, 28 - 30 януари 2025 г., организирани от Софийски университет „Свети Климент Охридски", който е част от Алианс Transform4Europe. Събина Анева – изпълнителен директор на ФНАБИС участва в кръгла маса (29 януари 2025г.) с доклад „"The Open Source Software – One of the Possible Successful Solutions for Digitization in the GLAM Institutions (Based on the Experience of the NALIS Foundation - Bulgaria)". Материалите от събитието са публикувани на уебстраницата на ФНАБИС.

4.3. **The Central European Library and Information Science Review (CeLISR)**

Като член на Международния консултативен съвет на CeLISR, изпълнителният директор на ФНАБИС Събина Анева съдейства за публикуването на статии от водещи специалисти в българското библиотекознание и информационни науки, които отразяват състоянието на библиотеките в България. Тази година това бе: Milanova, M. (2025) A vision for the future of standardization in Bulgarian libraries: National Cataloguing Rules, Central European Library and Information Science Review (CeLISR), 2(2). https://doi.org/10.3311/celisr.40955

5. Популяризиране

Център за образование и култура „Илиев", ул. „Университетски парк" 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

5.1. **Публикации,** присъствие в **социалните медии**

- На 02 Юни 2025г. бе публикувана статията на изпълнителни директор на ФНАБИС Събина Анева „The NALIS Foundation: Vanguard of Bulgarian Librarianship"[1] в престижното списание Slavic & East European Information Resources. В нея тя споделя професионалния си път и историята на формирането и развитието на Фондация НАБИС като авангард на българското библиотечно дело.
- На 28 ноември 2025г. бе открит Дигитален център "Пеева къща" в гр. Копривщица. Във фейсбук публикацията на ДМК бе отразена работата на Дирекция музеи - Копривщица, със съдействието на ФНАБИС, в проекта проект „Копривщенският микросвят в българската и световна история и култура", финансиран от Фонд „Култура" на Министерство на културата
- Националните празници се отбелязват с изпращане на **електронни картички**, подготвени от гл. ас. д-р Радимира Йорданова (преподавател във Великотърновския университет, Катедра "Графичен дизайн и визуални комуникации").
- Актуализира се информацията на българската и английската версия на сайта на Фондацията.
- Продължава текущото поддържане на профилите във FB, IG и youtube, чрез които се повишава информираността на обществото за дейността и посоките на развитие на ФНАБИС.

5.2. **Членства** в организации в България

- ФНАБИС остава активен **член на** Българската библиотечно-информационна асоциация, плаща редовно членския си внос, участва в Общото събрание (19 март 2025г.) и XXXV юбилейна национална конференция „Съвременни библиотеки - приемственост и модерност" (19 – 20 юни 2025 г.)
- ФНАБИС е **член на** Клъстер София град на знанието (КСГЗ), плаща редовно членския си внос и участва в Общото събрание. Изпълнителният директор на ФНАБИС Събина Анева е член на Контролния съвет на КСГЗ (от ноември 2024г.)

На 25 май 2025г. изпълнителният директор на ФНАБИС Събина Анева (в качеството си на член в Контролния съвет на КСГЗ) участва в организираната от Висшето училище по телекомуникации и пощи национална конференция "Иновативно образование и професии на бъдещето: Път към глобално образователно пространство".

5.3. **Реклама**

- Полагат се целенасочени усилия за адекватното функциониране на рекламните кампании, които се публикуват чрез GoogleAds.

[1] Aneva, S. (2025). The NALIS Foundation: Vanguard of Bulgarian Librarianship. *Slavic & East European Information Resources*, *26*(1–2), 92–108. https://doi.org/10.1080/15228886.2025.2512668

Център за образование и култура „Илиев”, ул. „Университетски парк” 1, Студентски град, 1700 София, България
office@nalis.bg; www.nalis.bg

6. Административна работа

Редовно се правят месечни отчети.

На 09 септември 2025г. бе свикано и проведено редовно заседания на Съвета на настоятелите, на което е приет плана за 2025г. на ФНАБИС.

Подновени са електронния подпис, платена е таксата за домейна nalis.bg, подновен е профила в е-pay.

Счетоводната дейност отговаря стриктно на Закона за счетоводството.

Сключен е договор с фирма за трудова медицина.

Приложение: Счетоводен баланс и ОПР на ФНАБИС към 31.12.2025г.

Съгласно него:

1. Разходи за дейността: 53 хил. лв.

1.1 Разходи за стопанска дейност: 16 хил. лв.

1.2 Разходи за нестопанска дейност: 32 хил. лв.

1.3. Финансови разходи – 5 хил. лв.

2. Приходи от предоставяне на платени услуги и други дейности за набиране на средства (в хил. лв.): 52 хил. лв.

2.1 платени услуги: 20 хил. лв.

3. Вида, размера, стойността и целите на получените и предоставени дарения, както и данни за дарителите: хил. лв. :

3.1 приходи от дарения под условие:

Дарител: Карл Хауърд Форцхаймър III - 32 хил. лв.

3.2 приходи от дарения без условие (в хил. лв.): 0 хил. лв.

4. финансов резултат (в хил. лв.): -1 хил. лв.

4.1 от стопанска дейност – (-1) хил. лв.

4.2 от нестопанска – (0) хил. лв.

